Begrippenlijst EPA's

September 2026

Hoofdstuk 1. Generieke begrippen 2

1.1 Duiding context en complexiteit EPA's 2

1.2 Duiding zorgaspecten EPA's 3

Hoofdstuk 2. Begrippen EPA's AZ 5

Hoofdstuk 3. Begrippen EPA's MK 8

Hoofdstuk 4. Begrippen EPA's LZ 9

Hoofdstuk 5. Begrippen EPA's MBB 11

Hoofdstuk 6. Begrippen EPA's OK 13

Hoofdstuk 7. Begrippen EPA's MO Divers 16

7.1 Ambulancechauffeur 16

7.2 Deskundige infectiepreventie 17

7.3 Gipsverbandmeester 18

7.4 Klinisch Perfusionist 19

7.5 Medewerker Interventiecardiologie 21

Deze begrippenlijst is ontwikkeld door UMCNL en NVZ ten tijde van het programma realiseren flexibel opleiden (2025-2026)

Hoofdstuk 1. Generieke begrippen

1.1 Duiding context en complexiteit EPA's

Acute zorgsituatie
Een zorgsituatie waarbij sprake is van een plotseling ontstane of snel veranderende gezondheidstoestand die directe beoordeling, bewaking en interventie vereist.

Bewaken
Het continu meten, interpreteren en beoordelen van (vitale) parameters ter bepaling van gezondheidstoestand of verloop zorgactiviteit, met als doel tijdig afwijkingen, risico's of complicaties te herkennen en zo nodig passende interventies in te zetten.

Bijstellen van interventies
Het aanpassen van interventie(s) op basis van veranderingen in de toestand van de zorgvrager of het verloop van een zorgactiviteit. Dit kan variëren van een beperkte aanpassing tot continue bijsturing of van binnen tot buiten protocollair handelen.

Comorbiditeit
Het gelijktijdig voorkomen van één of meer aandoeningen naast een primaire aandoening bij een zorgvrager, waarbij de aandoeningen elkaar kunnen beïnvloeden en de zorg complexer kunnen maken.

Complexiteit[1]
Complexiteit (laag/midden/hoog) verwijst naar de mate van (in)stabiliteit van de gezondheidstoestand van de zorgvrager of het (on)verwachte verloop van de zorgactiviteit.

Complicatie
Een onvoorzien en ongewenst probleem dat optreedt tijdens of als gevolg van een zorgactiviteit, behandeling of zorgverlening en kan leiden tot een verslechtering van de gezondheidssituatie en/of aanvullende interventies noodzakelijk maken.

Gezondheidstoestand
De algehele lichamelijke en/of psychische conditie van een zorgvrager, inclusief de mate van stabiliteit en ondersteuning en de reactie op behandeling of interventies.

Instabiele zorgvrager (pasgeborene, kind of volwassene)
Een zorgvrager in een slechte conditie waarbij de risico op complicaties en acute verslechtering groot is, vitale functies bewaakt en ondersteund moeten worden en behandeling en/of interventies frequent of voortdurend bijstelling behoeven.

Interventie
Een doelgerichte handeling of maatregel die wordt ingezet om gezondheidsprobleem te voorkomen, onderzoeken, behandelen, begeleiden of evalueren.

[1] Zie Richtlijn complexiteitsduiding binnen EPA's (adviesgroep doorontwikkeling EPA's, 2025)

Monitoren
Het systematisch en herhaald observeren, meten en beoordelen van de gezondheidstoestand van een zorgvrager of het verloop van een zorgactiviteit om veranderingen tijdig te signaleren. Monitoren is primair gericht op het verzamelen en interpreteren van gegevens en leidt niet vanzelfsprekend tot direct ingrijpen.

Multimorbiditeit
Het gelijktijdig voorkomen van twee of meer chronische aandoeningen bij een zorgvrager, zonder dat één aandoening centraal staat.

Ondersteuning van vitale functies
De professionele interventies die nodig zijn om de gezondheidstoestand van de zorgvrager te stabiliseren door een of meer vitale functies te ondersteunen, bijvoorbeeld door middel van zuurstoftherapie.

Stabiele zorgvrager (pasgeborene, kind of volwassene)
Een zorgvrager in een redelijke tot goede conditie waarbij vitale functies geen ondersteuning behoeven, de risico op complicaties of (acute) verslechtering laag is en behandeling en interventies doorgaans volgens plan kunnen worden uitgevoerd.

Vitaal bedreigde zorgvrager (volwassene, kind of pasgeborene)
Een zorgvrager bij wie één of meer vitale functies ernstig verstoord dreigt te raken, waardoor continue bewaking van vitale functies noodzakelijk is om tijdig te kunnen reageren op een verslechtering van de vitale functie(s).

Vitale functies
De essentiële lichaamsfuncties die noodzakelijk zijn voor het in stand houden van het leven, waaronder respiratie, circulatie, bewustzijn en temperatuurregulatie.

Zorgactiviteit
De uitvoering van handeling, interventie of bediening van apparatuur met als doel diagnostiek, behandeling, begeleiding, monitoring of ondersteuning van zorgvrager.

Zorgvrager
De pasgeborene (tot 28 dagen na à terme datum), het kind (0 tot 18 jaar) en de volwassene (vanaf 18 jaar) die professionele behandeling, ondersteuning of begeleiding nodig heeft vanwege fysieke, mentale of sociale gezondheidsproblemen.

1.2 Duiding zorgaspecten EPA's

ABDCE-methodiek
Een systematische benadering voor de beoordeling en behandeling van acuut zieke of gewonde zorgvragers, waarbij achtereenvolgens aandacht wordt besteed aan Airway, Breathing, Circulation, Disability en Exposure.

Advanced (Pediatric) Life Support (ALS of APLS)
De geavanceerde levensondersteunende zorg waarbij naast reanimatie ook gebruik wordt gemaakt van geavanceerde luchtwegtechnieken, medicatie en ritmeanalyse.

ATLS-principes
Een gestructureerde benadering voor de opvang van traumazorgvragers volgens de principes van Advanced Trauma Life Support, waarbij systematisch prioriteit wordt gegeven aan levensbedreigende problemen.

(Pediatric) Basis Life Support (PBLS of BLS)
De basale levensondersteunende handelingen gericht op het herkennen en behandelen van een circulatiestilstand.

Best Practice (BP)
Een werkwijze die in de praktijk aantoonbaar effectief is gebleken en als voorbeeld dient voor professioneel handelen.

Crew Resource Management (CRM)
Een werkwijze gericht op veilig samenwerken, communiceren, leiderschap en besluitvorming binnen teams in risicovolle situaties.

(Newborn) Early Warning Score (EWS of NEWS)
Een scoringssysteem waarmee op basis van vitale parameters het risico op klinische achteruitgang wordt ingeschat.

Ethisch dilemma
Een situatie waarin sprake is van een keuze tussen twee of meer handelingsmogelijkheden, waarbij belangrijke waarden, normen of belangen met elkaar conflicteren.

Evidence Based Practice (EBP)
Het zorgvuldig toepassen van actuele wetenschappelijke kennis, professionele expertise en voorkeuren van betrokkenen bij besluitvorming en handelen.

Informed consent
De vrijwillige toestemming van een zorgvrager voor een onderzoek, behandeling of interventie, nadat deze voldoende is geïnformeerd over doel, aard, risico's, alternatieven en mogelijke gevolgen.

Integrale ketenzorg
De samenhangende zorg waarbij meerdere zorgverleners, disciplines en organisaties gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor een afgestemd zorgtraject rondom de zorgvrager.

Klinisch redeneren
Een continu denkproces waarbij op basis van observaties, meetgegevens, professionele kennis en ervaring gezondheidsproblemen worden herkend, geïnterpreteerd en beoordeeld om passende zorg te plannen, uit te voeren, te evalueren en zo nodig bij te stellen.

Methodisch handelen

Het systematisch verzamelen, analyseren en beoordelen van gegevens, gevolgd door het plannen, uitvoeren, evalueren en bijstellen van zorg.

Palliatieve zorg
De zorg die gericht is op het verbeteren van kwaliteit van leven en het voorkomen en verlichten van lijden van volwassene of kind (en naasten/ouders/verzorgers) met een ernstige, levensbedreigende of levensduur verkortende aandoening, met aandacht voor lichamelijke, psychische, sociale en spirituele behoeften.

SBAR(R)-methodiek
Een gestructureerde communicatiemethode voor overdracht van zorginformatie, gebaseerd op Situatie, Background, Assessment, Recommendation (en Repeat).

Screening
Het systematisch verzamelen en beoordelen kenmerken, risico's of contra-indicaties om gezondheidsproblemen of aandachtspunten vroegtijdig te signaleren en passende vervolgstappen te bepalen.

Shared decision making
Een proces waarbij zorgverlener en zorgvrager gezamenlijk informatie uitwisselen, voorkeuren bespreken en samen besluiten over behandeling, begeleiding of zorg.

Hoofdstuk 2. Begrippen EPA's AZ

3-afleidingen ECG
Een elektrocardiografisch onderzoek waarbij vanuit drie verschillende afleidingen de elektrische activiteit van het hart wordt geregistreerd om hartritmestoornissen te beoordelen.

12-afleidingen ECG
Een elektrocardiografisch onderzoek waarbij vanuit twaalf verschillende afleidingen de elektrische activiteit van het hart wordt geregistreerd om hartritmestoornissen, ischemie of andere cardiale afwijkingen te beoordelen.

Acute cardiale klachten
De klachten die plotseling ontstaan en wijzen op een mogelijke acute aandoening van hart of circulatie, zoals thoracale pijn, dyspneu of ritmestoornissen.

Acute pijn
De pijn die plotseling ontstaat, meestal een duidelijke oorzaak heeft en doorgaans van tijdelijke aard is.

Acute traumaopvang
De eerste beoordeling, stabilisatie en behandeling van zorgvrager met traumatisch letsel, gericht op veiligstellen van vitale functies en voorkomen van verdere schade.

Bloedgasanalyse
Het laboratoriumonderzoek waarbij zuur-basebalans, oxygenatie en ventilatie van de zorgvrager worden beoordeeld aan de hand van arterieel, veneus of capillair bloed.

Chronische pijn
De pijn die langer aanhoudt dan de verwachte genezingsduur van weefsel of langer dan drie maanden aanwezig is.

Continuous Renal Replacement Therapy (CRRT)
Een continue nierfunctievervangende behandeling waarbij gedurende 24 uur per dag afvalstoffen en overtollig vocht uit het bloed worden verwijderd.

Farmacodynamiek
De werking en effecten van een geneesmiddel op het lichaam, inclusief het gewenste effect en mogelijke bijwerkingen.

Farmacokinetiek
De wijze waarop een geneesmiddel door het lichaam wordt opgenomen, verdeeld, omgezet en uitgescheiden.

Hemodynamische instabiliteit
Een toestand waarbij de circulatie onvoldoende in staat is om organen en weefsels adequaat van bloed en zuurstof te voorzien.

Hemodynamische monitoring
Het continu of regelmatig meten en interpreteren van circulatoire parameters, zoals bloeddruk, hartfrequentie en intracardiale drukken, om de hemodynamische toestand van een zorgvrager te beoordelen en veranderingen tijdig te signaleren.

Hemodynamiek
De fysica van de bloedcirculatie binnen het hart- en vaatstelsel en de (interactie) van factoren die van invloed zijn op bloeddruk, bloedstroom, vaatweerstand en hartslag.

Intracardiale druk
De druk die invasief wordt gemeten in de verschillende hartholten en grote vaten rondom het hart en die informatie geeft over de hartfunctie en circulatie.

Intracraniële druk
De druk binnen de schedel en hersenen. Wanneer deze druk oploopt kunnen hersenen onvoldoende zuurstof krijgen en in de knel raken (inklemming).

Invasieve beademing
De mechanische ondersteuning of overname van de ademhaling met behulp van een beademingsmachine, met invasieve luchtweg via endotracheale tube of tracheacanule.

Invasieve monitoring
Het continu of herhaald meten van fysiologische parameters met behulp van invasief ingebrachte hulpmiddelen, zoals arterielijn of centraal veneuze katheter, om de gezondheidstoestand van een zorgvrager nauwkeurig te volgen en veranderingen tijdig te signaleren.

Mechanische circulatoire ondersteuning
De technische ondersteuning of overname van de pompfunctie van het hart en/of de circulatie om de bloedvoorziening van organen te waarborgen.

Non-invasieve beademing
De mechanische ondersteuning van de ademhaling met behulp van een beademingsmachine via een masker over neus of mond (zonder invasieve luchtweg).

Post Intensive Care Syndroom (PICS)
Een verzameling van fysieke, cognitieve en psychische klachten die kunnen ontstaan na een opname op een intensive care.

Polytrauma
Een zorgsituatie waarbij sprake is van meerdere gelijktijdige verwondingen waarvan ten minste één verwonding of de combinatie van verwondingen levensbedreigend is.

Primair onderzoek (Primary Survey)
Een eerste systematische beoordeling van de zorgvrager (via ABCDE-methodiek) met als doel direct levensbedreigende situaties op te sporen en acuut te behandelen.

Respiratoire ondersteuning
De interventies gericht op het ondersteunen of overnemen van de ademhaling en de gaswisseling van een zorgvrager.

Ritme- en geleidingsstoornis
Een afwijking in het ontstaan of de geleiding van elektrische impulsen in het hart waardoor een afwijkend hartritme ontstaat.

Secundair onderzoek (Secondary Survey)
Een systematisch en volledig lichamelijk onderzoek na stabilisatie van de vitale functies, gericht op het identificeren van overige letsels.

Sepsis
Een levensbedreigende orgaandysfunctie veroorzaakt door een ontregelde respons van het lichaam op een infectie.

Shock
Een levensbedreigende toestand waarbij onvoldoende weefseldoorbloeding leidt tot een tekort aan zuurstof en voedingsstoffen in organen en weefsels.

Spoed Interventie Team (SIT)
Een gespecialiseerd team dat wordt ingezet bij acute klinische achteruitgang van een zorgvrager.

Thoracale pijnklachten
De pijnklachten gelokaliseerd in de borstkas die kunnen wijzen op aandoeningen van hart, longen, grote vaten, spieren of skelet.

Traumazorg
De zorg aan een zorgvrager met letsel ten gevolge van een trauma, gericht op stabilisatie, behandeling, herstel en voorkomen van secundaire schade.

Triage
Het systematisch beoordelen van de urgentie en de zorgbehoefte van een zorgvrager om prioriteit te bepalen voor verdere diagnostiek, behandeling of zorg.

Zuur-base-evenwicht
Het fysiologische evenwicht tussen zuren en basen in het lichaam dat noodzakelijk is voor normaal functioneren van cellen en organen.

Hoofdstuk 3. Begrippen EPA's MK

Amenorroeduur
Het aantal weken en dagen dat verstreken is sinds de eerste dag van de laatste menstruatie en waarmee de zwangerschapsduur wordt aangeduid.

Biopsychosociaal perspectief
Een benadering waarbij lichamelijke, psychische en sociale factoren in samenhang worden beschouwd bij het begrijpen van gezondheid, functioneren en zorgbehoeften.

Congenitale afwijking
Een aangeboren structurele of functionele afwijking die tijdens de ontwikkeling vóór de geboorte is ontstaan.

Foetale conditie
De gezondheidstoestand van de foetus tijdens de zwangerschap en rondom de geboorte, beoordeeld op basis van onder andere hartfrequentie, bewegingen en reactie op de intra-uteriene omstandigheden.

Gezinsgerichte zorg
De zorg waarin het kind en gezin worden gezien als gelijkwaardige partners. Professionals werken nauw samen met het gezin waarbij rekening wordt gehouden met cultuur, sterke punten en behoeften om regie en welzijn bij gezin te vergroten.

Farmacokinetiek
De wijze waarop een geneesmiddel door het lichaam wordt opgenomen, verdeeld, omgezet en uitgescheiden.

Hemodynamiek
De fysica van de bloedcirculatie binnen het hart- en vaatstelsel en de (interactie) van factoren die van invloed zijn op bloeddruk, bloedstroom, vaatweerstand en hartslag.

Neonatale zorg
De zorg aan pasgeborene tot 28 dagen na à terme leeftijd, gericht op observatie, behandeling, ondersteuning van vitale functies en bevordering van de ontwikkeling.

Obstetric Critical Care (OCC)
De hoogcomplexe zorg aan een zwangere, barende en/of kraamvrouw met een vitaal bedreigde gezondheidstoestand of een hoog risico daarop.

Ontwikkelingsgerichte zorg
De zorg die is afgestemd op ontwikkelingsfase, mogelijkheden en behoeften van pasgeborene/kind, met als doel zo optimaal mogelijke ontwikkeling, comfort en welzijn.

Perinatale asfyxie
Een toestand waarbij een foetus of pasgeborene rond de geboorte onvoldoende zuurstof krijgt, waardoor schade aan organen en weefsels kan ontstaan.

Perinatale zorg
De zorg rondom zwangerschap, bevalling en eerste levensfase van het kind, gericht op moeder, kind en gezin.

Prematuur
De pasgeborene die geboren is vóór een zwangerschapsduur van 37 voltooide weken.

Hoofdstuk 4. Begrippen EPA's LZ

Coping
De wijze waarop zorgvrager en naasten omgaan met stressvolle gebeurtenissen, ziekte, beperkingen of andere belastende omstandigheden.

Delier
Een acuut ontstane stoornis in aandacht, bewustzijn en waarneming met een fluctuerend beloop, veroorzaakt door een onderliggende somatische, farmacologische of andere uitlokkende factor.

Dementie
Een syndroom gekenmerkt door een achteruitgang van cognitieve functies die interfereert met het dagelijks functioneren.

ERCP (Endoscopische Retrograde Cholangio-Pancreaticografie) Een endoscopische procedure waarbij de galwegen en/of afvoergang van de alvleesklier worden onderzocht en zo nodig behandeld.

Farmacokinetiek
De wijze waarop een geneesmiddel door het lichaam wordt opgenomen, verdeeld, omgezet en uitgescheiden.

Geriatrische zorgvrager
Een kwetsbare oudere zorgvrager met multiproblematiek op somatisch, psychisch, functioneel en/of sociaal gebied, waarbij de verschillende problemen elkaar beïnvloeden.

Gerontologische zorgvrager
Een ouder wordende zorgvrager waarbij de focus ligt op gezond ouder worden, preventie, functioneren en kwaliteit van leven.

Hemodialyse
Een nierfunctievervangende behandeling waarbij afvalstoffen en overtollig vocht via een extracorporaal (buiten het lichaam) circuit uit het bloed worden verwijderd.

Hemostase
Het fysiologische proces waarbij bloedverlies wordt gestopt door een samenspel van bloedvaten, bloedplaatjes en stollingsfactoren.

Late effecten van behandeling
De gezondheidsproblemen of beperkingen die maanden tot jaren na afronding van een behandeling ontstaan of blijven bestaan als gevolg van die behandeling.

Oncolytica
De geneesmiddelen voor de behandeling van oncologische aandoeningen door het remmen of vernietigen van de groei of verspreiding van tumorcellen.

Palliatief redeneren
Een vorm van klinisch redeneren gericht op het herkennen, beoordelen en afwegen van behoeften, problemen en doelen binnen de palliatieve fase, met aandacht voor lichamelijke, psychische, sociale en spirituele dimensies.

Palliatieve sedatie
Het opzettelijk verlagen van bewustzijn zorgvrager in de laatste levensfase ter verlichting van onbehandelbaar lijden door een of meer refractaire symptomen.

Peritoneale dialyse
Een nierfunctievervangende behandeling waarbij het buikvlies wordt gebruikt als filter voor het verwijderen van afvalstoffen en overtollig vocht.

Plasma-aferese
Een behandeling waarbij plasma uit het bloed wordt verwijderd en vervangen of bewerkt om schadelijke stoffen te verwijderen.

Plasmafiltratie
Een behandeling waarbij plasma door middel van filtratie wordt gescheiden van bloedcellen om specifieke stoffen uit het plasma te verwijderen.

Psycho-educatie
Het systematisch verstrekken van informatie en uitleg aan zorgvragers en naasten over aandoening, behandeling, gevolgen en mogelijkheden om hiermee om te gaan.

Psychogeriatrische zorgvrager
Een oudere zorgvrager met dementie of andere cognitieve stoornissen waarbij de cognitieve achteruitgang invloed heeft op functioneren, gedrag en zorgbehoeften.

Refractair symptoom
Een symptoom dat ondanks adequate behandeling niet voldoende kan worden verlicht binnen een voor de zorgvrager aanvaardbare termijn.

Shunt
Een chirurgisch aangelegde verbinding tussen een slagader en ader die gebruikt wordt als vaattoegang voor hemodialyse.

Hoofdstuk 5. Begrippen EPA's MBB

Acquisitieparameters
De technische instellingen die worden gebruikt tijdens verkrijgen van beeldvorming en die invloed hebben op de kwaliteit en diagnostische bruikbaarheid van het beeld.

Artefact
Een afwijking of verstoring in een beeld die niet overeenkomt met de werkelijke anatomische of fysiologische situatie van de zorgvrager.

Beeldfusie
Het digitaal combineren van beelden afkomstig uit verschillende beeldvormende technieken om aanvullende diagnostische of behandelrelevante informatie te verkrijgen.

Beeldherkenning
Het herkennen en interpreteren van anatomische structuren, afwijkingen of technische bijzonderheden op medische beelden.

Brachytherapie
Een vorm van radiotherapie waarbij radioactieve bronnen in of nabij het doelgebied worden geplaatst om lokaal straling toe te dienen.

CBCT (Cone Beam CT)
Een beeldvormingstechniek waarbij met behulp van een kegelvormige röntgenbundel driedimensionale beelden worden gemaakt, bijvoorbeeld voor positionering, controle en evaluatie van radiotherapeutische behandelingen.

Contrastmiddel
Een radioactieve stof die wordt toegediend om anatomische structuren, organen of fysiologische processen beter zichtbaar te maken op medische beelden.

Contrastdynamica
De wijze waarop een contrastmiddel zich in de tijd door organen, weefsels of bloedvaten verspreidt en zichtbaar wordt op medische beelden.

DEXA-onderzoek
Een beeldvormend onderzoek waarbij met behulp van röntgenstraling de botmineraaldichtheid wordt gemeten.

Dosisplanning

Het ontwerpen, berekenen en optimaliseren van een individueel radiotherapeutisch bestralingsplan, waarbij de dosisverdeling in doelvolume en omliggende weefsels wordt afgestemd op behandeldoel, stralingshygiëne en technische uitvoerbaarheid.

Doelvolume
Het anatomische gebied dat tijdens een radiotherapeutische behandeling doelgericht wordt bestraald.

Doorlichtingsonderzoek
Een beeldvormend onderzoek waarbij met behulp van röntgenstraling bewegende beelden in realtime worden verkregen.

Echografische interventie
Een diagnostische of therapeutische procedure die wordt uitgevoerd onder begeleiding van echografie.

Fixatiemateriaal
De algemene of individueel vervaardigde hulpmiddelen om een zorgvrager tijdens onderzoek of behandeling veilig, stabiel en reproduceerbaar te positioneren.

Hyperthermiebehandeling
Een behandeling waarbij weefsel gecontroleerd wordt verwarmd om het effect van oncologische behandelingen te versterken.

ICRU-normen
De internationale richtlijnen van de International Commission on Radiation Units and Measurements voor het beschrijven, berekenen en rapporteren van stralingsdoses.

Inroom imaging
De beeldvorming die direct voorafgaand aan of tijdens een radiotherapeutische behandeling wordt uitgevoerd om de positionering van de zorgvrager te controleren.

Interventieonderzoek
Een beeldvormende procedure waarbij diagnostiek en behandeling worden gecombineerd onder begeleiding van medische beeldvorming.

Kritiek orgaan
Een orgaan of structuur waarvan beschadiging door bestraling moet worden beperkt vanwege het risico op functieverlies of complicaties.

Match
Het vergelijken en uitlijnen van actuele beelden met referentiebeelden om de juiste positionering van de zorgvrager vast te stellen.

Moulage
Een individueel vervaardigd hulpmiddel dat wordt gebruikt om een zorgvrager tijdens radiotherapeutische behandeling reproduceerbaar te positioneren.

MR-Linac
Een bestralingssysteem waarin MRI-beeldvorming en een lineaire versneller zijn geïntegreerd, bedoeld voor beeldgestuurde en online adaptieve radiotherapie.

MRI-veiligheid
Het geheel aan maatregelen, controles en procedures gericht op veilig werken in een MRI-omgeving, met specifieke aandacht voor de risico's van sterke magnetische velden, radiofrequente energie en MRI-compatibiliteit van materialen/hulpmiddelen.

Online adaptieve radiotherapie
Een vorm van radiotherapie waarbij het bestralingsplan of de dosisplanning direct voorafgaand aan of tijdens de behandeling wordt aangepast op basis van actuele beeldvorming en anatomische veranderingen.

Orthovoltbehandeling
Een radiotherapeutische behandeling waarbij gebruik wordt gemaakt van röntgenstraling met een energie van ongeveer 100–250 kV in het orthovoltgebied

Proactieve zorgplanning
Een proces van tijdige gesprekken tussen zorgvrager, naasten en zorgverleners over wensen, doelen en voorkeuren voor toekomstige zorg en behandeling.

Protonentherapie
Een vorm van radiotherapie waarbij protonen worden gebruikt om de stralingsdosis nauwkeurig in het doelgebied af te geven, met beperkte dosisbelasting van omliggend gezond weefsel door de specifieke fysische eigenschappen van protonen.

Radiobiologie
Het vakgebied dat zich bezighoudt met de effecten van ioniserende straling op levende cellen, weefsels en organismen.

Reconstructietechniek
Een methode waarbij uit ruwe beeldgegevens medische beelden worden samengesteld of bewerkt voor diagnostiek of behandeling.

Stralingsbescherming
Het geheel aan maatregelen gericht op het beperken van blootstelling aan ioniserende straling voor zorgvragers, medewerkers en omgeving.

Stralingshygiëne
Het toepassen van principes en werkwijzen die blootstelling aan ioniserende straling zo laag als redelijkerwijs mogelijk houden.

Treatment Planning Systeem (TPS)
De software waarmee radiotherapeutische bestralings- en dosisplanningen worden ontworpen, berekend, geoptimaliseerd en beoordeeld.

Hoofdstuk 6. Begrippen EPA's OK

Algehele anesthesie

Een door medicatie opgewekte, omkeerbare toestand waarin bewustzijn en pijnwaarneming zijn uitgeschakeld en reflexen en autonome reacties worden onderdrukt, zo nodig aangevuld met spierverslapping, bij operatie of interventie.

Anesthesiologische zorg
De totale zorg rondom anesthesie: preoperatieve voorbereiding, intra-operatieve bewaking en postoperatieve ondersteuning waarbij anesthesie, sedatie, bewaking van vitale functies en pijnbestrijding centraal staan.

ASA-classificatie
Internationaal classificatiesysteem van de American Society of Anesthesiologists waarmee de lichamelijke conditie en het perioperatieve risico van een zorgvrager worden ingeschat om passende maatregelen te kunnen treffen.

Aseptisch werken
Het uitvoeren van handelingen volgens werkwijzen die besmetting met bacteriën, virussen, schimmels, parasieten en prionen voorkomen.

Bedreigde luchtweg
Een situatie waarin de doorgankelijkheid van de luchtweg verminderd is of dreigt te raken, waardoor respiratoire insufficiëntie kan ontstaan.

High Flow
Een vorm van ademhalingsondersteuning waarbij verwarmde en bevochtigde zuurstof met hoge flow wordt toegediend.

Hybride operatiekamer
Een operatiekamer waarin operatieve en beeldgestuurde interventionele behandelingen gecombineerd kunnen worden uitgevoerd.

Implantaat
Een medisch hulpmiddel dat geheel of gedeeltelijk in het lichaam wordt ingebracht om een functie te vervangen, ondersteunen of herstellen.

Instrumentarium
Alle instrumenten, apparaten en hulpmiddelen die gebruikt worden bij het uitvoeren van een bepaalde taak of procedure. Het kan ook verwijzen naar de collectie instrumenten die door een arts of chirurg wordt gebruikt om medische behandelingen uit te voeren.

Instrumenteren
Het in de steriele rol voorbereiden en steriel aangeven van instrumenten en materialen tijdens een operatie of interventie, waarbij actief wordt geanticipeerd op het operatieverloop ten behoeve van een veilig en efficiënt proces voor zorgvrager.

Locoregionale anesthesie
Een vorm van anesthesie waarbij pijngeleiding in een specifiek lichaamsdeel tijdelijk wordt geblokkeerd.

Luchtwegmanagement
Het beoordelen, vrijhouden, beveiligen en ondersteunen van de luchtweg om adequate ventilatie en oxygenatie te waarborgen.

Matige of diepe sedatie (MD-PSA)
Een vorm van procedurele sedatie en/of analgesie waarbij het bewustzijn van de zorgvrager doelgericht wordt verlaagd om een onderzoek of behandeling veilig en comfortabel te laten verlopen.

Omloopwerkzaamheden
De werkzaamheden binnen de niet-steriele rol op de operatiekamer, gericht op ondersteuning van het operatieteam en het waarborgen van veiligheid, logistiek en continuïteit van zorg voor de zorgvrager.

PACU (Post Anesthesia Care Unit)
Een gespecialiseerde (verpleeg)afdeling waar zorgvragers na anesthesie of een operatie intensief worden bewaakt en behandeld totdat zij voldoende hersteld zijn.

Perioperatieve zorg
De geïntegreerde, multidisciplinaire zorg aan een zorgvrager vóór, tijdens en na een operatie of interventie.

Peroperatieve zorg
De zorg aan een zorgvrager tijdens een operatie of interventie. Het is het essentiële proces van gebeurtenissen, complicaties en/of handelingen die plaatsvinden op het moment dat de zorgvrager geopereerd wordt.

Perioperatieve stopmomenten
De vastgestelde controlemomenten rondom een operatie of interventie, zoals de time-out en sign-out, waarbij essentiële informatie wordt gedeeld en gecontroleerd om de patiëntveiligheid te waarborgen.

Preoperatieve zorg
De zorg aan een zorgvrager vanaf de voorbereiding op een operatie of interventie tot aan de start van de ingreep.

Postoperatieve zorg
De zorg aan een zorgvrager direct na een operatie of interventie, gericht op herstel, pijnbestrijding, wondcontrole, (vitale) monitoring en voorkomen van complicaties.

Rapid Sequence Induction (RSI)
Een anesthesietechniek waarbij in korte tijd anesthesie en veilige, gezekerde luchtweg worden gerealiseerd om het risico op aspiratie te beperken.

Recovery
De fase en locatie waar een zorgvrager na anesthesie wordt bewaakt en ondersteund met specifieke aandacht voor vitale functies, pijn en misselijkheid.

Robotchirurgie

Een operatietechniek waarbij chirurgische handelingen worden uitgevoerd met behulp van een robotsysteem onder aansturing van de operateur, waarbij specifieke afstemming nodig is in positionering, instrumentwissels en steriele workflow.

Sedatie
Het verlagen van het bewustzijnsniveau met medicatie om ongemak, angst of pijn tijdens een onderzoek of behandeling te verminderen.

Steriel veld
Het afgebakend gebied waarin steriliteit wordt gehandhaafd om besmetting van materialen, instrumenten en het operatiegebied te voorkomen.

Telprocedure IGDH
Een gestandaardiseerde veiligheidsprocedure waarbij instrumenten, gazen, disposables en hechtnaalden systematisch worden geteld om het achterblijven van materialen in het operatiegebied te voorkomen.

Time-out & Sign-out
De wettelijk verplichte veiligheidsmomenten om fouten rondom operaties/ingrepen te voorkomen. Time-out is de cruciale, laatste check voor aanvang, Sign-out is het gezamenlijk doorlopen van de checklist voor de formele afronding van de procedure.

Hoofdstuk 7. Begrippen EPA's MO Divers

7.1 Ambulancechauffeur

Incident Management
Een gestructureerde werkwijze gericht op het veilig afhandelen van incidenten op de weg en het beperken van risico's voor hulpverleners, weggebruikers en zorgvragers.

Kinematica
De analyse van krachten en bewegingsmechanismen die hebben geleid tot letsel, met als doel de ernst en aard van mogelijk letsel in te schatten.

Medisch assisterend handelen
Het uitvoeren van ondersteunende medische handelingen onder verantwoordelijkheid van een bevoegde zorgprofessional binnen het ambulancezorgproces.

Mobiel Medisch Team (MMT)
Een gespecialiseerd medisch team dat aanvullende expertise verleent bij ernstig gewonde of vitaal bedreigde zorgvragers.

Opschaling
Het uitbreiden van capaciteit, middelen en coördinatie om adequaat te kunnen reageren op een incident of zorgvraag met toenemende complexiteit.

Rendez-vous
Een vooraf afgesproken ontmoetingspunt waar hulpverleningsdiensten samenkomen ten behoeve van afstemming, ondersteuning of overdracht.

SPART
Een methodiek ter voorbereiding op aankomst bij een incident of zorgvrager, gericht op veiligheid, situational awareness en taakverdeling.

Triage bij meerdere zorgvragers
Het systematisch beoordelen en prioriteren van meerdere zorgvragers op basis van urgentie en beschikbare middelen.

Vervoerstrauma
Een lichamelijke of fysiologische verslechtering die ontstaat of verergert als gevolg van vervoer van een zorgvrager.

7.2 Deskundige infectiepreventie

Antimicrobiële gevoeligheidsbepaling
Het laboratoriumonderzoek waarmee wordt vastgesteld voor welke antimicrobiële middelen een micro-organisme gevoelig of ongevoelig is.

Besmettingscyclus
De keten van factoren en gebeurtenissen die nodig zijn voor overdracht van een bacterie, virus, schimmel, parasiet of prion van bron naar ontvankelijke gastheer.

Bron- en contactonderzoek
Het systematisch onderzoek naar de besmettingsbron en de personen die mogelijk zijn blootgesteld aan de betreffende bacterie, virus, schimmel, parasiet of prion.

Desinfectie
Het proces waarbij bacteriën, virussen, schimmels en parasieten worden gedood of geïnactiveerd tot een aanvaardbaar niveau.

Handhygiëne
Het geheel van maatregelen gericht op het reinigen of desinfecteren van de handen om overdracht van bacteriën, virussen, schimmels en parasieten te voorkomen.

Infectiepreventiemaatregelen
De maatregelen gericht op het voorkomen of beperken van overdracht van bacteriën, virussen, schimmels, parasieten en prionen.

Isolatiemaatregelen
De maatregelen gericht op het voorkomen van overdracht van bacteriën, virussen, schimmels, parasieten en prionen in zorgsetting en publieke domein.

Microbiologische uitslag
De uitkomst van laboratoriumonderzoek naar aanwezigheid, aard en eigenschappen van micro-organismen.

Outbreakmanagement
Het geheel aan activiteiten gericht op herkennen, beheersen, bestrijden en evalueren van verspreiding van bacteriën, virussen, schimmels, parasieten en prionen.

Persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM)
Het dragen van middelen om blootstelling aan bacteriën, virussen, schimmels, parasieten en prionen of andere gezondheidsrisico's te voorkomen of beperken.

Sterilisatie
Het proces waarbij alle levensvatbare bacteriën, virussen, schimmels en parasieten, inclusief bacteriesporen, worden geïnactiveerd of gedood.

Surveillance
Het systematisch verzamelen, analyseren, interpreteren, opvolgen en rapporteren van gegevens over infecties en bacteriën, virussen, schimmels, parasieten en prionen, om verspreiding te signaleren en de zorg te verbeteren.

Uitbraak
Het optreden van meer besmettingen of ziektegevallen dan verwacht binnen een bepaalde populatie, locatie of periode.

Verheffing
Een onverwachte stijging van het aantal besmettingen of ziektegevallen boven het gebruikelijke niveau, waarbij nader onderzoek nodig is.

7.3 Gipsverbandmeester

Applicatie
Een therapeutische voorziening zoals gips, verband, spalk, brace of orthese ter ondersteuning, immobilisatie, correctie of bescherming van een lichaamsdeel.

Braces
Een uitwendig hulpmiddel dat wordt toegepast om gewrichten of lichaamsdelen te ondersteunen, stabiliseren of corrigeren.

Congenitale afwijking
Een aangeboren structurele of functionele afwijking die tijdens de ontwikkeling vóór de geboorte is ontstaan.

Differentiaaldiagnose
Een overzicht van mogelijke aandoeningen die een verklaring kunnen zijn voor de klachten en bevindingen van een zorgvrager.

Fast Track Traumatologie
Een zorgtraject waarbij geselecteerde zorgvragers met relatief eenvoudige traumatische letsels versneld worden beoordeeld en behandeld volgens gestandaardiseerde protocollen.

Heteroanamnese
Het verzamelen van informatie over de gezondheidstoestand van een zorgvrager via ouders, naasten of andere betrokkenen.

Immobilisatie

Het beperken of uitschakelen van beweging van een lichaamsdeel om genezing, herstel of bescherming te bevorderen.

Offloading
Het verminderen of wegnemen van drukbelasting op een lichaamsdeel of wondgebied om genezing te bevorderen.

Orthese
Een uitwendig hulpmiddel dat wordt toegepast om een lichaamsdeel te ondersteunen, corrigeren, beschermen of ontlasten.

Procedurele comfortzorg
De interventies die gericht zijn op het verminderen van pijn, angst en stress rondom een medische behandeling of onderzoek.

Steun- en bewegingsapparaat
Het geheel van botten, gewrichten, spieren, pezen, banden en andere structuren die zorgen voor houding en beweging.

Tractie
Een behandelmethode waarbij gecontroleerde trekkracht wordt toegepast op een lichaamsdeel om standscorrectie, immobilisatie of genezing te bevorderen.

Virtual Fracture Care (VFC)
Een zorgmodel waarbij beoordeling, behandeling en follow-up van geselecteerde fracturen grotendeels op afstand plaatsvinden volgens gestandaardiseerde protocollen.

Wondclassificatiesysteem
Een systematische methode om de kenmerken van een wond vast te leggen, te beoordelen en te rapporteren.

Wondgenezing
Het biologisch herstelproces waarbij beschadigd weefsel wordt gerepareerd en de integriteit van de huid of andere weefsels wordt hersteld.

7.4 Klinisch Perfusionist

Actieve veneuze drainage
Een techniek waarbij met behulp van onderdruk de afvoer van veneus bloed naar een extracorporaal (buiten het lichaam) circuit wordt ondersteund.

Allogene transfusie
De toediening van bloed of bloedproducten afkomstig van een donor.

Autotransfusie
Het verzamelen, bewerken en opnieuw toedienen van bloed van de zorgvrager zelf.

Canulatie

Het inbrengen van een canule in een bloedvat of orgaan voor diagnostische of therapeutische doeleinden.

Cardioplegie
Het tijdelijk stilleggen en beschermen van het hart door toediening van een speciale oplossing tijdens cardiochirurgische ingrepen.

Cardiopulmonale bypass (CPB)
Een techniek waarbij de functie van hart en longen tijdelijk wordt overgenomen door een hart-longmachine tijdens een operatie.

Cerebrale perfusie
Het voorzien van de hersenen van voldoende bloed en zuurstof, al dan niet ondersteund door specifieke perfusietechnieken.

Circulatoir arrest
Het gecontroleerd tijdelijk stoppen van de bloedcirculatie tijdens bepaalde chirurgische ingrepen.

Closed-loop communicatie
Een communicatiemethode waarbij informatie wordt bevestigd door terugkoppeling om misverstanden te voorkomen.

Hemodilutie
Verdunning van het bloed door toevoeging van vloeistoffen waardoor de concentratie van bloedbestanddelen afneemt.

Mechanische ondersteuning
De tijdelijke of langdurige technische ondersteuning van hart- en/of longfunctie met behulp van gespecialiseerde apparatuur.

Myocardprotectie
De maatregelen gericht op het beschermen van de hartspier tegen schade tijdens een operatie of verminderde doorbloeding.

Near InfraRed Spectroscopy (NIRS)
Een monitoringstechniek waarmee de zuurstofvoorziening van weefsels, met name de hersenen, niet-invasief wordt gemeten.

Perfusie
Het transport van bloed door organen en weefsels ten behoeve van zuurstof- en nutriëntenvoorziening.

Perfusietechnologie
Het geheel van technieken, apparatuur en processen die worden ingezet voor extracorporale circulatie en orgaanondersteuning.

Predonatie

Het vooraf afnemen van bloed van een zorgvrager met als doel dit later tijdens of na een behandeling terug te geven.

Priming
Het vullen en ontluchten van een extracorporaal (buiten het lichaam) circuit met vloeistof voorafgaand aan gebruik.

Regionale perfusie
Het selectief perfunderen van een specifiek lichaamsdeel of orgaan met bloed, geneesmiddelen of andere vloeistoffen.

Weanen
Het gecontroleerd afbouwen en beëindigen van tijdelijke ondersteuning van orgaanfuncties of medische apparatuur.

7.5 Medewerker Interventiecardiologie

Ablatie
Een behandeling waarbij specifiek hartweefsel dat ritmestoornissen veroorzaakt gericht wordt uitgeschakeld.

Coronaire flowmeting
Een onderzoek waarbij de bloedstroom in de kransslagaders wordt gemeten om de functionele betekenis van een vernauwing te beoordelen.

Coronair angiogram (CAG)
Een beeldvormend onderzoek van de kransslagaders waarbij contrastmiddel wordt gebruikt om vernauwingen of afwijkingen zichtbaar te maken.

Elektrofysiologisch onderzoek (EFO)
Het onderzoek waarbij de elektrische activiteit van het hart wordt gemeten om ritme- en geleidingsstoornissen op te sporen en te analyseren.

Externe pacemaker
Een apparaat waarmee tijdelijk elektrische prikkels aan het hart worden gegeven om een adequaat hartritme te ondersteunen.

Hartkatheterisatie
Een diagnostische of therapeutische procedure waarbij via een katheter toegang wordt verkregen tot het hart en/of de kransslagaders.

Hemodynamische drukmeting
Het meten van drukken in hart en bloedvaten om de functie van hart en circulatie te beoordelen.

High-flow therapie
Een vorm van respiratoire ondersteuning waarbij verwarmde en bevochtigde zuurstof met een hoge flow wordt toegediend.

Percutane coronaire interventie (PCI)

Een behandeling waarbij via een katheter een vernauwing of afsluiting van een kransslagader wordt opgeheven, bijvoorbeeld met een ballon of stent.

Pericardpunctie
Een procedure waarbij vocht uit het hartzakje wordt verwijderd via een punctie.

Stent
Een klein metalen of kunststof buisje dat in een bloedvat wordt geplaatst om dit open te houden.

Transcatheter Aortic Valve Implantation (TAVI)
Een minimaal invasieve procedure waarbij een nieuwe aortaklep via een katheter wordt ingebracht.